

73.9
K-66

КОРКОК БААТЫР

И

лгери Сокбай деген жигит үйдөн чыкпай, атасынын тилин укпай, даяр оокатты ичип жата берет. Эгер эшикке чыкса, желп эткен жел, кылт эткен куурай, чыңылдаган чымындын баарынан коркот. Анын коркоктугун шылдың кылып, эл аны коркок «баатыр» деп аташчу болду.

Акыры атасы өлүп, оокаты өтпөс жагына ооп калды. Сокбай эсин жыйып: «Кой минтип жүрсөм болбойт экен, коркоктугумду коёюн, бул адатты жоёюн» — деп ойлоп, сыртка чыгып, оболу өз эрдигимди сынайын деди.

желп эткен жел - *дуновение ветерка*
кылт эткен куурай - *шелест травы*
чыңылдаган чымын - *жужащей мухи*
шылдың - *насмехались*
коркок - *трусливый*
баатыр - *богатырь*
оокаты өтпөй - *хозяйство не двигалось*
эсин жыйып - *сбрался с мыслями*
адат - *привычка*
жоёюн - *искореню*
эрдик - *храбрость*
сынайын - *проверю, испытаю*

29/35

Аттын жалына үйүлгөн калың чымынды алаканы менен кагып алып, анан санап көрсө — туура жүз экен. Сокбай бул ишин чын эле эрдик деп, эми жортуулга жөнөмөк болду. Атын токунуп минип, күн батышка карай жол жүрдү. Акыры үч айрылыш жолго келсе, жолдун так ортосунда чоң кара таш түрүптүр. Сокбай бир аз ойлонуп, аттан түшө калып: «Ортоңку жолго түшкөн адам өлөт» — деп ташка жазып койду да, өзү ошол жолго түшүп, андан ары жөнөдү.

жалына - холка
үйүлгөн - налетевших
кагып - ударил, хлопнул
санап - посчитал
туура - ровно
эрдик - мужество, храбрость
жортуулга - грабеж
токунуп - оседлал
күн батышка - запад
акыры - наконец
айрылыш жол - распутье
ортосунда - посередине
жазып - написал
андан ары - дальше
жөнөдү - отправился

Сокбайдын артынан келаткан эки баатыр таштагы жазууну көрүп:

— Өлсөк өлөлү, эгер мындан корксок — биздин баатырдыгыбыз кайсы — дешти да, ортоңку жолго түштү. Алар Сокбайга бат эле жете барып, салам айтышты. Сокбай эси чыкты, бирок аны билдирбей:

— Алейкум ассалам, жол болсун, балдар! — деди. Берки экеөнүн ачуусу келип:

— Биз бала эмеспиз, — дешти.

— «Бул жолго түшкөн өлөт» деген жазууну таштын бетинен окуган жок белеңер?.. Окусаңар — кайткыла! — деди Сокбай.

— Окудук, бирок сиз барган жерге биз да барабыз, — дешти эки баатыр.

— Эмесе болуптур. Мен атактуу Сокбай баатырмын. Эми силер мага ат токур болгула.

Эки баатыр таң калып:

— Сокбай баатыр, сиз бир чапканда, канча кишинин башын ыргыта чабасыз? — деп сурашты.

артынан - *следом*

эси чыкты - *испугался*

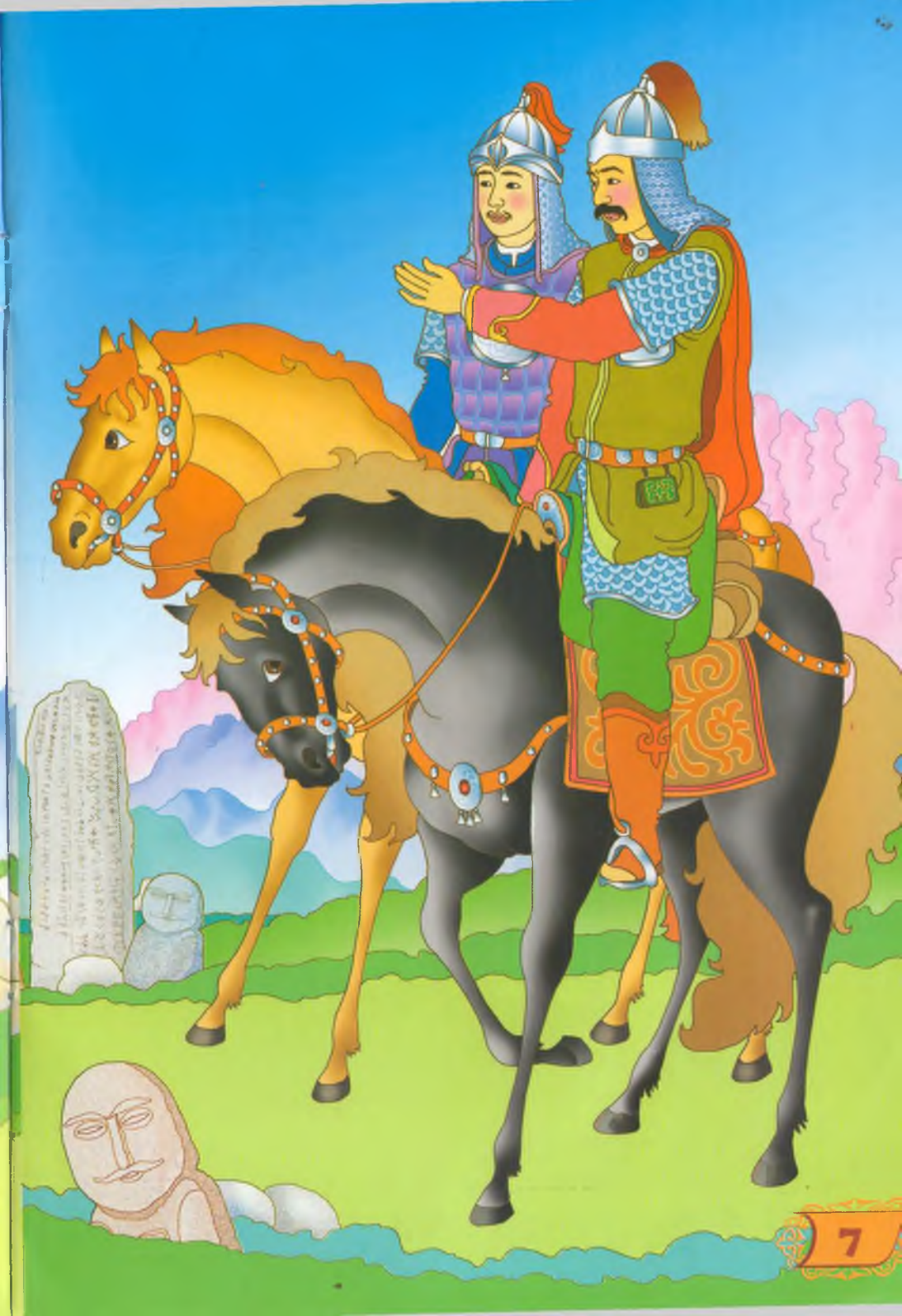
балдар - *ребята*

ачуусу келип - *разозлились*

биз бала эмеспиз - *мы не ребята*

ат токур - *помощники (оседляющие коней)*

таң калып - *удивились*

— Жуз кишинин, ачуум чындап келсе, канчаны чанданыма санат жетпей калат, — деди Сокбай кайраттуу сүйлөп. Анан эки баатырга көтөрүлө карап:

— А силерчи? — деп сурады.

— Көп болсо эки-үч кишинин башынан ашпайт, — дешти беркилер жерди тиктеп.

Булар ушинтип кызык кепте баратканда, так алдынан жоо чыгып калды.

— Баатыр, сиз баштап кирсеңиз экен, — деп берки экөө коркконунан карбаластай тушту.

— Былжырабай силер баргыла! Мен артыңардан карап турам... Мени ушул бир үүч жоого булгайсыңарбы?... Эгер көп болсо, анда кеп башка. Качыргыла! — деп Сокбай ачууланып койду.

көтөрүлө - *свысока*

карап - *посмотрев*

жерди тиктеп - *опустив глаза*

кызык кепте - *увлеченная беседа*

жоо - *враг*

сиз баштап кирсеңиз - *начните вы*

Былжырабай - *не пустословьте*

булгайсыңарбы - *испачкать репутацию*

кеп башка - *другой разговор*

Эки баатыр айласыз макул болуп, жоону качырын кирди да, бат эле кыйратып кайтышты.

Үчөө дагы алга жүрүп отурушту. Бара жатып, эми аябаган көп жоого жолугушту. Эки баатыр Сокбайга карап:

— Кана эми, баатыр, сиз барыңыз, — дешти.

Сокбай макул болду. Жоого каршы качырып, бирок коркконунан чыдабай, жолдо эки көзүн жоолук менен чылк таңып алды. Жоо Сокбайдын бул кылыгын көргөн-дө, аң-таң болуп, «биз да ушинтели» деп көздөрүн таңып алышты. Жоону аралай чаап баратканда, Сокбайдын жоолугу түшүп калды.

алга - вперед

аябаган көп - множество

чылк таңып - крепко привязал

аң-таң болуп - удивились

биз да ушинтели - также сделаем

түшүп калды - упал

Караса: жоонун кезу бүт таңылуу, бир-бирин кыя чаап кырып жатат. Аны көргөн Сокбай карап түрсунбу: кылычты кындан сууруп алып, жоо башчысынын мойнун кыя чапты да:

— Башчыңар өлдү! Бөөдө кырылбагыла, жай-жайыңа тарап, тынч оокатыңарды кылгыла! — деп кыйкырды. Муну уккан душмандар көзун ачып, башчысынын өлгөнүн көрүп, жарактарын таштап, Сокбайга багынды.

кырып - *били друг друга*

кылычты кындан - *достал меч из ножен*

башчыңар - *предводитель*

бөөдө кырылбагыла - *не деритесь попусту*

жай-жайыңа тарап - *отправляйтесь по домам*

душмандар - *враги*

жарактарын - *опустили оружие*

багынды - *повиновались*

Сокбай жоону таратып, анан эки баатырга келип:
— Баатыр болбой калгыла! Ушуга мени бекер
эле жиберипсиңер, ачуум келип, бөөдө баарын
кырып коё таштадым, — деп мактанды.

Эки баатыр Сокбайдын эрдигин көрүп, ага
чыны менен баш ийип, өздөрүнө башчы кылып
алышты. Ошондон кийин Сокбай абдан күчөп,
коркоктугу калып, бут элге барктуу, нарктуу,
атактуу баатыр болуптур дешет.

таратып - *распустил*
бекер эле - *просто так*
ачуум келип - *разозлился*
мактанды - *похвастался*
барктуу - *всеми уважаемый*
атактуу - *известный*

1913

УДК 821.51-93

ББК 83.8

К 66

К 4803300100-14

Редактор: Кыдыкбаева Г.Г.
Художник: Жайчыбеков Бек
Дизайн и верстка: Акчуринов Д.
Байганаева А.
Переводчик: Саалиева Д.Т.

УДК 821.51
ББК 83.8

Подписано в печать: 19.02.2014
Формат 60x84 1/16
Тираж 5 000 экз.
Отпечатано в «Millennium Print»